

Arkivsak

26/12360-1

Saksbehandler

Hanne Iselin Terland

Saksgang

Ungdomsrådet

Hovedutvalg for utdanning

Fylkestinget

Yrkesopplæringsnemnda

Fylkesutvalget

Møtedato

01.10.2026

13.10.2026

27.10.2026

13.10.2026

10.11.2026

Skole- og tilbudsstruktur for Vestfold fylkeskommune i et 10-til 15-års perspektiv - oppfølging av vedtak 17

Innstilling fra fylkesdirektøren

1. Arbeidet med ressursbesparende tiltak innenfor MDD videreføres som beskrevet i saksutredningen.

Sammendrag

Saken er en oppfølging av fylkestingets vedtak i sak 65/25 «Skole- og tilbudsstruktur for Vestfold fylkeskommune i et 10- til 15-års perspektiv», behandlet 17.06.2025. I vedtakets punkt 17 fikk fylkesdirektøren i oppdrag å gjennomføre en evaluering av hvordan utdanningsprogrammet Musikk, dans og drama (MDD) kan være bærekraftig ved alle de tre videregående skolene som tilbyr utdanningsprogrammet i Vestfold. Videre skulle mulige innsparingstiltak vurderes med sikte på å redusere kostnadsnivået, og bringe Vestfold fylkeskommune nærmere landsgjennomsnittet.

Oppdaterte KOSTRA-tall for 2025 viser at kostnadsnivået for MDD i Vestfold er redusert sammenlignet med 2024. I denne perioden har skolene gjennomført betydelig ressursbesparende tiltak, og gjennomsnittlig kostnad per elev i Vestfold er nå nærmere landsgjennomsnittet.

Fylkesdirektøren vurderer derfor at de innsparingstiltakene som ble iverksatt forrige skoleår og tiltak som er planlagt for inneværende skoleår har hatt ønsket effekt på kostnadsnivået.

Bakgrunn og saksgang

Saken er en oppfølging av fylkestingets vedtak i sak 65/25 «Skole- og tilbudsstruktur for Vestfold fylkeskommune i et 10- til 15-års perspektiv», behandlet 17.06.2025. Denne saken følger opp vedtakspunkt 17.

Våren 2026 ble det gjennomført en kartlegging av de tre videregående skolene i Vestfold som tilbyr utdanningsprogrammet *Musikk, dans og drama* - Greveskogen, Sandefjord og Thor Heyerdahl videregående skoler. Formålet med kartleggingen var å undersøke hvordan utdanningsprogrammet Musikk, dans og drama (MDD) kan være bærekraftig ved alle de tre videregående skolene.

Ungdomsrådet og yrkesopplæringsnemnda avgir uttalelse i saken. Saken behandles i hovedutvalg for utdanning som innstiller til fylkesutvalget. Fylkesutvalget innstiller til fylkestinget som fatter endelig vedtak.

Saksopplysninger

I sluttrapporten for arbeidet med skole- og tilbudsstruktur for Vestfold fylkeskommune i et 10- til 15-års perspektiv, ble MDD vurdert som ett av fylkeskommunens mest kostnadskrevende utdanningsprogrammer. Bakgrunnen for vurderingen var at differansen i kostnader mellom MDD og studiespesialiserende utdanningsprogram (ST) er svært stor. Disse beregningene forutsatte videre at studiespesialiserende (ST) er det mest aktuelle studiealternativet for elever i MDD. For å svare opp de vedtatte prinsippene i FT sak 54/25 om at kostbare opplæringstilbud skulle vurderes opp mot alternative løsninger, og at utdanningstilbudet skulle innrettes med mål om mer spesialiserte og sterke fagmiljøer, foreslo fylkesdirektør å samle MDD ved Sandefjord videregående skole. I tillegg foreslo fylkesdirektør at flere skoler i fylket kunne opprette MDD som et programfag, dette for å svare opp det vedtatte prinsippet om like opplæringsmuligheter for alle elever i fylket. I FT sak 65/25 ble følgende vedtatt i punkt 17:

“Fylkesdirektøren bes gjennomføre en evaluering for å se på hvordan linjen Musikk, Dans og Drama kan være bærekraftig på alle 3 skolene også i fremtiden. I saken bør det komme frem mulige innsparingstiltak på alle 3 retningene, og hvordan vi kan sørge for at kostnadene ligger nærmere landsgjennomsnittet for å forhindre fremtidige forslag om nedlegging av linjer.”

Tabellen under viser elevtallsutviklingen ved MDD i de skolene i Vestfold som tilbyr dette programmet.

Elevtall MDD, skolevis:

	Tall per 1.september			Tall per 1.oktober		
	2024	2025	2026	2024	2025	2026
Greveskogen vgs	68	69	80	70	70	-
Vg1 Musikk, dans og drama, musikk	12	7	22	12	6	-
Vg1 Musikk, dans og drama, drama	16	16	14	17	17	-
Vg2 Drama	10	11	7	11	12	-
Vg2 Musikk	10	13	15	10	12	-
Vg3 Drama	4	12	11	4	12	-
Vg3 Musikk	16	10	11	16	11	-

Sandefjord vgs	130	126	130	133	129	-
Vg1 Musikk, dans og drama, musikk	43	42	50	44	44	-
Vg2 Musikk	41	39	36	43	40	-
Vg3 Musikk	46	45	44	46	45	-
Thor Heyerdahl vgs	79	80	87	79	79	-
Vg1 Musikk, dans og drama, musikk	15	11	15	15	11	-
Vg1 Musikk, dans og drama, dans	17	20	16	18	20	-
Vg2 Dans	7	13	11	7	12	-
Vg2 Musikk	14	14	19	13	14	-
Vg3 Dans	9	7	12	9	7	-
Vg3 Musikk	17	15	14	17	15	-
Totalt alle skoler	277	275	297	282	278	-

Tabellen over viser at elevtallet i MDD per 1.september i 2026 er noe høyere enn på samme tidspunkt i 2025. Den offisielle elevtellingen er imidlertid ikke klar før 1.oktober.

KOSTRA-tall for 2025 viser nå et betydelig lavere kostnadsnivå i Vestfold fylkeskommune når det gjelder MDD enn det som lå til grunn for behandlingen av sak 65/25.

I 2024 viste KOSTRA-tall at kostnaden per elev på MDD lå 70 000 kroner over tilsvarende kostander for ST (landsgjennomsnitt), mens i Vestfold var tilsvarende differanse over 100 000 kroner per elev. Differansen mellom ST og MDD er nå redusert i Vestfold. Samtidig ble det understreket at de lokale tallene er mer sårbare for variasjoner enn landsgjennomsnittet på grunn av et relativt lavt elevgrunnlag.

KOSTRA-tall for 2025 viser følgende¹:

- Landsgjennomsnitt uten Oslo: ca. 163 000 kroner per elev i MDD
- Vestfold fylkeskommune: ca. 171 500 kroner per elev i MDD

Differansen mellom Vestfold og landsgjennomsnittet er redusert betydelig.

Gjennomsnittskostnader ved MDD for Vestfold:

Skole	Kostnad per elev
Thor Heyerdahl videregående skole	158 000 kr
Greveskogen videregående skole	168 000 kr
Sandefjord videregående skole	181 000 kr

Forskjellene mellom skolene må ses i sammenheng med sammensetningen av tilbudene. Musikkfaget er den mest ressurskrevende retningen innen MDD, blant annet fordi opplæringen innebærer individuell undervisning på hovedinstrument. Sandefjord videregående skole har kun musikkelever, mens Thor Heyerdahl videregående skole tilbyr musikk og dans (omkring 50/50), og Greveskogen videregående skole tilbyr musikk og drama (omkring 50/50). Dette bidrar til variasjonene i kostnad per elev.

¹ Netto driftsutgifter ekskl. gjesteelevsutgifter og -inntekter

Nasjonal elevstatistikk gjør det ikke mulig å skille mellom elevtallene innen musikk, dans og drama på nasjonalt nivå. Det innebærer at fylker med større innslag av musikk-elever normalt sett vil ha høyere kostander per elever innenfor MDD.

I etterkant av vedtaket i sak 65/25, har skoleeier vært i dialog med de aktuelle skolene for å kartlegge effektiviseringstiltak. Kartleggingen viser at skolene har gjennomført en rekke effektiviseringstiltak skoleåret 25/26, og at disse er planlagt videreført skoleåret 26/27. Dette har gitt resultater i form av reduserte kostnader per elev. Tiltakene omfatter blant annet organisatoriske tilpasninger, optimalisering av gruppestørrelser der det er pedagogisk forsvarlig og mer effektiv bruk av lærerressurser.

De viktigste tiltakene er:

- Mer gruppeundervisning og færre individuelle instrumenttimer
- Gehør- og musikkteori innlemmes i andre fag i stedet for å være egne undervisningstilbud
- Reduserte ressurser til musikk-, dans- og dramafag
- Samordning av fellesfag, matematikk og språk med andre utdanningsprogram for å utnytte lærerressursene bedre
- Fjerning eller reduksjon av koordinator-, akkompagnements- og andre støttefunksjoner
- Endringer i honorarordninger og arrangementer

Konsekvenser av tiltakene er:

- Mindre individuell oppfølging av elevene.
- Større elevgrupper og mindre tilpasset undervisning.
- Redusert faglig fordypning innen blant annet teori, gehør og kunstfaglige disipliner

Tiltakene som har blitt gjennomført skoleåret 25/26 og som videreføres 26/27, kan oppfattes som lavere kvalitet på undervisningen for elever innenfor MDD. Det handler eksempelvis om at flere enetimer i biinstrument er erstattet av gruppetimer. Alle effektiviseringstiltak er imidlertid gjennomført innenfor Opplæringslovens rammer.

Et alternativ til de tiltakene som er iverksatt, vil være redusere antall plasser innenfor MDD i Vestfold fylkeskommune, samtidig som fylkeskommunen opprettholder tidligere nivåer på individuell oppfølging og mindre grupper.

I tabellen under viser andelen elever i MDD som andel av alle elever i fylket. Tabellen viser at andelen elever i MDD ligger noe høyere i Vestfold fylkeskommune.

Andelen elever i MDD av alle elever i videregående opplæring:

Fylke	Prosent MDD 25/26
Finnmark	1,3 %
Agder	2,2 %
Vestland	2,5 %
Østfold	2,7 %

Innlandet	2,7 %
Nordland	2,9 %
Telemark	2,9 %
Akershus	3,0 %
Hele landet	3,1 %
Vestfold	3,4 %
Oslo	3,4 %
Troms	3,5 %
Buskerud	3,5 %
Trøndelag	3,7 %
Rogaland	3,8 %
Møre og Romsdal	3,8 %

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Oppdaterte KOSTRA-tall viser at ressursbruken innenfor MDD er redusert og nå ligger nærmere landsgjennomsnittet. Saken medfører ingen øvrige økonomiske konsekvenser utover at kostnadene per elev på MDD er redusert.

Administrativt vil arbeidet med å følge opp ressursbruk og organisering inngå i ordinær virksomhetsstyring og budsjettoppfølging.

Saken har ingen direkte juridiske konsekvenser. Utdanningstilbudet organiseres innenfor gjeldende regelverk og dimensjoneres gjennom fylkeskommunens ordinære plan- og budsjettprosesser.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Saken har ingen vesentlige direkte konsekvenser for fylkeskommunens klimamål.

Videreføring av et bredt og desentralisert tilbud innen musikk, dans og drama bidrar til å oppfylle FNs bærekraftsmål nr. 4 om god utdanning ved å sikre tilgang til inkluderende og likeverdig kvalitetsutdanning for elever med ulike interesser, kompetanser og framtidsplaner.

Tilbudet bidrar også til kulturell kompetanse, kreativitet og aktiv samfunnsdeltakelse blant unge. Innspill til den opprinnelige saken viser til at opprettholdelse av MDD-tilbudet ved tre skoler kan ha betydning for gjennomføring i videregående opplæring, ved at tilbudet gir enkelte elever et alternativ som i større grad samsvarer med deres interesser og forutsetninger.

Konsekvenser for CRPD

Saken vurderes å være i tråd med prinsippene i FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

Videreføring av MDD-tilbudet ved de tre skolene bidrar til et mangfoldig utdanningstilbud og gir flere elever mulighet til å velge ut fra egne forutsetninger, interesser og evner.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren vurderer at vedtak 17 i sak 65/25 er fulgt opp gjennom dialog med skolene og er synliggjort gjennom oppdaterte KOSTRA-tall.

KOSTRA-tallene for 2025 viser at kostnadsnivået for musikk, dans og drama (MDD) i Vestfold er redusert sammenlignet med tallgrunnlaget som forelå da sak 65/25 ble behandlet. Skolene har gjennomført en rekke tiltak som har bidratt til redusert ressursbruk, og ytterligere tiltak er planlagt for inneværende skoleår.

MDD har fortsatt høyere kostnader per elev enn flere andre utdanningsprogrammer. Dette henger blant annet sammen med utdanningsprogrammets egenart, særlig innen musikkfaget hvor individuell opplæring i hovedinstrument inngår som en del av opplæringen. Samtidig vurderes dagens tilbudsstruktur å ivareta elevenes valgmuligheter og den geografiske tilgjengeligheten til tilbudet i fylket.

Fylkesdirektøren anbefaler derfor at arbeidet med effektiv ressursutnyttelse følges opp gjennom ordinær drift og budsjettoppfølging.

Konklusjon/anbefaling

Fylkesdirektøren anbefaler at arbeidet med effektiv ressursutnyttelse følges opp gjennom ordinær drift og budsjettoppfølging.

Vedlegg: